

TEGENKANTING

Het gaat met de fluoridering van drinkwater in Nederland de laatste tijd niet naar wens. Nadat het vorige jaar te Amsterdam de uitvoering van het in 1962 genomen raadsbesluit voor onbepaalde tijd was opgeschort, heeft de gemeenteraad van Den Haag de maatregel onlangs afgewezen. Dat dit, bijna 7 jaar na het verschijnen van het rapport van de Fluorcommissie van de Gezondheidsraad geschiedt, is een teleurstellende ervaring.

De tegenstanders – een kleine minderheid – kunnen zich voorlopig gelukkig prijzen. Hun emotionele acties, die doorgaans niets met een wetenschappelijke benadering te maken hebben, werpen blijkbaar vruchten af. Het toch al niet indrukwekkende tempo, waarin de fluoridering op gang kwam, wordt aldus nog meer vertraagd en daarmee wordt een voor de volksgezondheid gewenste maatregel ten onrechte aan honderdduizenden onthouden.

Het was alles wel voorzien. In een project als dit kunnen negatief ingestelden gemakkelijk een wapen hanteren dat tot de volksverbeelding spreekt, nl. vergiftiging. Weliswaar hebben tientallen jaren van epidemiologisch en experimenteel onderzoek uitgewezen dat men bij geen maatregel van volksgezondheid op het moment van zijn invoering over zóveel argumenten voor de onschadelijkheid beschikte als juist bij de fluoridering van drinkwater, maar dat deert de tegenstanders in het geheel niet. Zij weten zich altijd wel te beroepen op de door emotionele auteurs gepubliceerde verhandelingen, waarin fluoride voor uiteenlopende en vooral ernstige afwijkingen aansprakelijk wordt gesteld. Steeds zijn zulke suggesties – gezien de bij kunstmatige fluoridering toegepaste concentraties – ongegrond gebleken. Dit verhindert echter de anti-fluoridisten volstrekt niet stug vol te houden. Zij zijn er nu eenmaal tegen; dat moet de wereld goed weten. Daarom promoveren zij auteurs als de bovengenoemde, die in hun schuitje varen, aanstonds tot „vooraanstaande onderzoekers”.

Onder aanvoering van personen, aan wie op grond van hun arts- of tandarts-diploma de benodigde autoriteit op dit gebied wordt toegeschreven, zetten actie-comité's de strijd hardnekkig voort met allerlei nuttige zaken, zoals het verzamelen van handtekeningen; in de pers verschijnen verontwaardigde ingezonden stukken, waarvan de argumentatie doorgaans kant nog wal raakt en zo wordt onder invloed van deze „beschermers der volksgezondheid” de publieke opinie meer en meer vertroebeld. Het effect van deze acties is nl. dat in kringen van niet-emotionele voorstanders of althans welwillend neutralen een zeker onbehagen wordt gewekt. Zou het met die fluoridering allemaal wel zo in orde wezen als van overheidszijde wordt beweerd?

Deze geest ademt zelfs ook een beschouwing in de rubriek „Geneeskun-

de" van Elseviers Weekblad (11 maart 1967) onder redactie van de bekende arts-publicist A. C. van Swol. Daarin staat letterlijk:

„Het lijkt duidelijk te worden dat een algemeen ingrijpende maatregel als fluoridering van drinkwater op wellicht iets te rooskleurige gronden is aangenomen, want na de eerste opwinding blijven verschillende zwaar wegende vaststaande feiten: . . .”

Bij deze laatste worden dan weer – reeds lang weerlegde – vergiftigingsverschijnselen in het geding gebracht, die in bepaalde gevallen bij kinderen en volwassenen zijn waargenomen „welke aan fluorosis toegeschreven zijn”. Als tweede feit wordt genoemd dat fluoride cariës niet wezenlijk voorkomt, maar hoogstens een aantal jaren uitstelt.

Een dusdanige publikatie betekent niet meer of minder dan een ingebrekestelling. Het citaat doet het vóórkomen alsof de Fluor-commissie van de Gezondheidsraad de regering destijds in een vlaag van voorbarig enthousiasme heeft geadviseerd tot fluoridering over te gaan, zonder veel waarde te hechten aan bestaande of mogelijk nog te ontdekken gevaren.

Dit is volkomen in strijd met de werkelijkheid. De volstrekt objectieve beraadslagingen van deze breed samengestelde commissie van deskundigen hingen samen met de resultaten van de bijzonder nauwgezette en objectieve onderzoeken in Tiel en Culemborg. Deze uitkomsten, gevoegd bij de overweldigende hoeveelheid elders – vooral in Amerika en Canada – verzamelde gegevens, zowel het gebit als de algemene gezondheid betreffend, hebben tenslotte tot een positief advies geleid.

De sindsdien gepubliceerde resultaten van objectief onderzoek hebben de juistheid van dit advies nog geaccentueerd en zeker niet verzwakt. Zo hebben o.a. Englander en medewerkers aangetoond dat het effect van de fluoridering in elk geval tot het zestigste jaar behouden blijft: het is dus niet slechts een kwestie van uitstel. Wat voorts het medisch aspect betreft: niet alleen is in een aantal recente studies opnieuw gebleken, dat toevoeging van fluoride aan het drinkwater tot het optimale percentage van circa 1 mg/l geen enkel probleem scheidt, maar tevens heeft men ontdekt dat in gefluorideerde gebieden osteoporose van het skelet minder wordt aangetroffen. Recentere publikaties doen zelfs veronderstellen dat een heilzaam effect op arteriosclerose tot de mogelijkheden behoort.

Er is dus volstrekt geen reden te suggereren dat het in 1960 door de Fluor-commissie uitgebrachte advies voorbarig zou zijn. Het is daarom laakbaar dat zulks in een medische rubriek van de lekenpers toch geschiedt en dat daarmee op ondeugdelijke gronden wantrouwen onder de bevolking wordt gezaaid. Het wetenschappelijke bewijs dat fluoride nooit enige schade zou kunnen doen, is weliswaar niet te leveren, maar men dient te bedenken dat dit voor *elke* stof geldt. Het is alles een kwestie van dosering. Op grond van intensieve en langjarige onderzoeken is voldoende komen vast te staan

dat bij een gehalte van 1 à 1,2 mg per liter (zoals bij kunstmatige fluoride-ring wordt toegepast) op het stuk van vergiftiging niets te vrezen is. Het handhaven van deze concentratie levert het waterleidingbedrijf geen bijzondere problemen op: men heeft dit goed in de hand.

Men kan slechts hopen dat de bestuursorganen, die over deze belangrijke maatregel voor de volksgezondheid in de naaste toekomst hebben te beslissen, zich niet zullen laten leiden door de tegenkating van een kleine groep emotionele tegenstanders, die hun onzakelijke argumenten aan een ieder trachten op te dringen. Wanneer iemand zich op principiële, bv. religieuze of juridische gronden tegen de maatregel verklaart, dan kan men daarvoor tot op zekere hoogte respect hebben. Dit respect verdwijnt echter aanstonds wanneer de argumenten worden gehuld in een kleed van ondeugdelijke medische overwegingen. Want daarmee wordt de volksgezondheid allerminst een dienst bewezen.

V.